

Väljaandja:	Vabariigi Valitsus
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	20.11.2021
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	Hetkel kehtiv
Avaldamismärge:	RT I, 15.05.2021, 3

Isikukaitsevahendite valimise ja kasutamise kord¹

Vastu võetud 11.01.2000 nr 12

[RT I 2000, 4, 29](#)

jõustumine 24.01.2000

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
04.05.2006	RT I 2006, 20, 158	15.05.2006
22.07.2010	RT I 2010, 52, 335	01.08.2010
22.12.2011	RT I, 29.12.2011, 138	01.01.2012
13.05.2021	RT I, 15.05.2021, 1	20.11.2021

Määrus kehtestatakse «[Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse](#)» § 3 lõike 5 alusel.

§ 1. Rakendusala

- (1) Kord kehtib kõigil töötervishoiu ja tööohutuse seaduse rakendusallasse kuuluvatel tegevusaladel.
- (2) Käesolevas korras sätestatakse töötajale isiklikuks kasutamiseks mõeldud isikukaitsevahendite ja varustuse valimise ja kasutamise kord, sealhulgas ka riietus, mis on ette nähtud töötaja kaitsmiseks tööga seotud õnnetuse või haigestumise eest.
- (3) Korras ei käsitata isikukaitsevahendina:
 - 1) tavalisi töö- ja vormiriideid;
 - 2) päästeasutuse kasutatavaid vahendeid;
[[RT I, 29.12.2011, 138](#)- jõust. 01.01.2012]
 - 3) kaitsejõudude, politsei ja teiste avaliku korraaitse teenistuste kasutatavaid vahendeid;
 - 4) spordivarustust;
 - 5) liiklusvahendites kasutatavaid isikukaitsevahendeid;
 - 6) enesekaitse- ja tõrjevahendeid;
 - 7) kaasaskantavaid ohtude avastamise vahendeid.

§ 2. Üldnõuded ja kohustused

- (1) Tööandja varustab töötajad isikukaitsevahenditega, kui õnnetuse või haigestumise ohtu töökohas ei saa vältida ega piirata tehniliste ühiskaitsevahendite või töökorraldusabinõudega.
- (2) Tööandja tagab, et isikukaitsevahendid vastavad tervisekaitse ja ohutuse põhinõuetele ning et neid hankides lähtutakse §-s 3 esitatud põhimõtetest.
- (3) Tööandja annab isikukaitsevahendid ning korraldab nende hoolduse ja puhastuse oma kulul.
- (4) Tööandja hoolitseb selle eest, et isikukaitsevahend:
 - 1) vastaks täielikult kaitsevajadusele;
 - 2) ei põhjustaks kandjale liigset koormust ega vähendaks töötaja nägemist või kuulmist korrigeerivate vahendite toimet;
 - 3) sobiks kasutajale;
 - 4) sobiks kasutada kindlates tööoludes;
 - 5) vastaks ergonomianõuetele ning oleks kooskõlas töötaja terviseseisundiga.

(5) Kui töökohal toimib mitu ohutegurit, mille tõttu on töötajal vaja kasutada rohkem kui ühte isikukaitsevahendit, peavad need vahendid omavahel sobima.

(6) Tööandja on kohustatud:

- 1) tagama, et töökohal oleks ruum isikukaitsevahendite hoidmiseks ja hooldamiseks;
- 2) pidama töötajatele väljastatud isikukaitsevahendite arvestust;
- 3) enne kasutusaja lõppu oma kulul parandama või asendama kõlbatuks muutunud isikukaitsevahendi;
- 4) tagama, et töötajale väljastatav isikukaitsevahend oleks töökorras, puhas ning et seda valmistaja antud kasutusjuhendi kohaselt regulaarselt kontrollitaks ja hooldataks;
- 5) korraldama töötajale isikukaitsevahendi kasutamise väljaõppe, vajadusel näitliku kasutamise ning teavitama töötajat terviseriskist, mis kaasneb kaitsevahendi mittekasutamisega;
- 6) korraldama kasutustähtaja ületanud või muul viisil kõlbatuks muutunud isikukaitsevahendite või nende vahetatavate saastunud osade käitlemise «Jäätmeseaduse» (RT I 1998, 57, 861; 1999, 23, 353) kohaselt;
- 7) märgistama asjakohaste ohutusmärkidega töökoha need ohualad, kus on kohustuslik kasutada isikukaitsevahendit.

(7) Töötaja peab hoidma isikukaitsevahendi töökorras ning teatama tööandjale või tema esindajale kõigist isikukaitsevahendi rikestest ja puudustest.

(8) Töökeskkonnavoliniku kohustus on jälgida, et töötajad oleksid varustatud otstarbekohaste ja töökorras isikukaitsevahenditega.

(9) Ehitise projekteerija ja tehnoloogia väljatöötaja peavad järgima tööohutuse ja töetervishoiu nõudeid sedavõrd, et töötajatel oleks vaja kasutada isikukaitsevahendeid nii vähe kui võimalik. Kui isikukaitsevahendit tuleb siiski kasutada, peab projekteerija ette nägema kasutatavate isikukaitsevahendite tüübid ja vahendi kasutamise korra.

§ 3. Isikukaitsevahendite hindamine ja valimine

(1) Tööandja peab enne isikukaitsevahendite valimist tegema töökeskkonna riskianalüüsi, et selgitada need ohutegurid, mille mõju ei saa vältida või vähendada muul moel kui isikukaitsevahendit kasutades.

(2) Pärast ohutegurite selgitamist hinnatakse kaitsevahendite vajaduse suurust ning määratakse kindlaks isikukaitsevahendi nõutavad kaitseomadused.

(3) Isikukaitsevahendit valides peab tööandja jälgima, et see vastaks § 2 lõigetes 4 ja 5 sätestatud nõuetele. Arvestama peab ka ohte ja mõjusid, mis kaitsevahendi kandmisega võivad kaasneda.

(4) Hindamist tuleb korrata, kui töökeskkonnas või hindamist mõjutavates muudes tegurites on toimunud muutused.

(5) Töökohal esinevate ohutegurite kaardistamist ja valitavate isikukaitsevahendite analüüsi on võimalik teha lisan 1 esitatud näidistabeli kujul.

(6) Isikukaitsevahendite valikloetelu on esitatud lisan 2.

§ 4. Isikukaitsevahendi kasutamine

(1) Tööandja peab tagama, et isikukaitsevahendit kasutataks valmistaja antud kasutusjuhendi kohaselt, alates ohtliku töö algusest kuni töö lõpetamiseni ning kontrollima selle kasutamist.

(2) Tööandja määrab isikukaitsevahendi kasutamise korra ja kestuse ohu suuruse, ohuga kokkupuute sageduse, töötamiskoha eripära ja isikukaitsevahendi omaduste põhjal.

(3) Töötaja on kohustatud kasutama isikukaitsevahendit vastavalt kasutusjuhendile ja tööandja antud juhistele.

(4) Tööandja peab tööd korraldades arvestama isikukaitsevahendi kasutamisest tulenevat füüsilist või vaimset lisakoormust ning vajadusel nägema ette puhkepausid, kasutamise piirangud või muud abinõud töötaja töövõime säilitamiseks.

(5) Isikukaitsevahend on üldjuhul mõeldud isiklikuks kasutamiseks. Kui asjaolud nõuavad, et sama isikukaitsevahendit kasutab mitu töötajat, peab tööandja rakendama abinõusid, et see ei tekitaks kasutajatele tervise- või hügieeniprobleeme.

(6) Tegevusalade ja tööde loetelu, mille puhul võib olla vajalik kasutada isikukaitsevahendit, on esitatud lisan 3.

§ 5. Töötajate ettepanekute arvestamine

Tööandja arvestab isikukaitsevahendeid valides ja nende kasutamise korda määrates töötajate ja töökeskkonnavolinike ettepanekuid.

¹Nõukogu direktiiv 89/656/EMÜ töötajate isikukaitsevahendite kasutamise seotud tervisekaitse ja ohutuse miinimumnõuete kohta (kolmas üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses) (EÜT L 393, 30.12.1989, lk 375–385), muudetud komisjoni direktiiviga (EL) 2019/1832 (ELT L 279, 31.10.2019, lk 35–53).

[RT I, 15.05.2021, 1- jõust. 20.11.2021]

Lisa 1 Ohutegurite kaardistamise ja isikukaitsevahendite valimise näidistabel

[RT I, 15.05.2021, 1- jõust. 20.11.2021]

Lisa 2 Isikukaitsevahendite valikloetelu

[RT I, 15.05.2021, 1- jõust. 20.11.2021]

Lisa 3 Valikloetelu tegevusaladest ja töödest, mille puhul võib olla vajalik kasutada isikukaitsevahendit

[RT I, 15.05.2021, 1- jõust. 20.11.2021]